

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

*El millor cap de setmana
de Jonny Briggs*

Elaborades per Josep A. Fluixà

EL MILLOR CAP DE SETMANA DE JONNY BRIGGS

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Joan Eadington*.

Il·lustracions: *Ferran Boscà*.

Edicions Bromera / Alzira, 1992

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 18

Format: 20,5x13, 96 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 12 anys. La lectura d'aquest llibre és adequada, sobretot, per a lectores i lectors adolescents, que poden sentir-se identificats amb la problemàtica de la incomprensió familiar del protagonista.

RESUM ARGUMENTAL

La família de Jonny Briggs prepara l'eixida d'un cap de setmana a la platja. És la primera vegada que ixen junts el pare, la mare i els tres fills: Albert, Humph i Jonny. Sandra i Pat prefereixen quedar-se en casa. L'altra germana major, Rita, se'n va pel seu compte amb la seua amiga Mavis.

Els preparatius fan que la família siga un manoll de nervis. Només Jonny sembla conservar la serenitat i suporta, amb resignació, el caràcter neguitós de la seua mare, que li ordena que es talle els cabells.

De camí a cal barber, es creua amb Sandra, la seua

germana favorita. Ella torna de l'institut i s'ha oblidat la carn picada que havia encomanat a la carnisseria. Sense aquesta no pot fer els pastissos que la seua mare li ha demanat per a l'esmorzar de l'endemà, mentre viatjaran en tren. Sandra no s'ho pensa dues vegades i demana al seu germà que hi vaja a arregar-la.

Jonny demana llonganisses i la senyora Stevens, la carnissera, li les dóna, però, distreta, no les acaba d'emboïllar bé i ni tan sols les posa dins d'una bossa de plàstic. Aquest fet sense importància marcarà tot el curs dels esdeveniments de la història, perquè un gos arrufat i grosset, amb el pèl blanc, brut i pollós, amb una orella negra i la cua blanca i negra, seguirà i perseguirà Jonny pertot arreu.

El gos l'acompanyarà a la barberia i a casa. Tindrà sempre la virtut d'aparèixer en els moments més inesperats i inoportuns. Jonny haurà de sacrificar una part dels pastissos que ha fet la seua germana perquè el gos no acabe menjant-se'ls tots, però, després d'una cadena de malentesos, això no farà més que provocar que la seua mare el castigue.

Jonny no sap què fer. El gos, a l'endemà, segueix la família Briggs a l'estació i puja al tren. Albert el descobreix i tot són mirades acusadores cap a Jonny. El revisor exigeix el pagament del bitllet del gos i el pare acaba pagant-lo. La mare, naturalment, està enfurismada. Es presenta un cap de setmana no massa tranquil.

Quan arriben a Whitby, el gos, que havia desaparegut en el tren, torna a aparèixer en la platja. Humph intentarà ajudar el seu germà Jonny i proposarà diverses estratègies per desfer-se del gos, fins i tot, deixar-li'l, a la seua germana Rita, que està acampada ben a prop en la seua caravana. Però totes fracassen.

Mentrestant, el gos provocarà encara més incidents i apareixerà en el menjador de l'hotel on s'allotja la família Briggs. No obstant això, Jonny comença a sentir una

certa simpatia per ell, que es transforma en estima quan el gos el salva de morir-se ofegat a la mar.

El cap de setmana acaba i tots tornen a Middlesbrough. Jonny intenta convèncer la seua mare perquè accepte que el gos es quede a viure amb ells. Però la seua mare s'hi nega. Finalment, gràcies a la inesperada ajuda de Rita, aquesta claudicarà i Jonny podrà quedar-se amb el gos.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

El tema central d'aquest llibre gira al voltant de l'adopció o no d'un gos abandonat. L'amor als animals hi és present d'una manera progressiva, que fa que els lectors experimenten, a poc a poc, les mateixes sensacions d'estima creixent del protagonista Jonny Briggs cap al gos que el persegueix.

Contada en tercera persona, aquesta narració, d'estil àgil i sovint humorístic, aconsegueix captar l'interés del lector. Potencia, d'aquesta manera, un dels objectius principals de tot llibre: fomentar la lectura i crear hàbit lector.

Pel seu realisme, ajudarà també les lectores i els lectors adolescents a identificar-se amb la problemàtica de la incomprensió familiar del protagonista.

En resum, hi podem trobar els següents punts de reflexió:

- Les relacions familiars entre pares, fills i germans.
- Les vacances, les excursions o els caps de setmana amb la família: els seus avantatges i els seus inconvenients.
- L'amor als animals i la responsabilitat que implica tenir animals domèstics: la necessitat de ser atesos.

L'AUTORA

Joan Eadington és una coneguda escriptora d'expres-

sió anglesa, creadora del personatge Jonny Briggs, el qual protagonitza diversos llibres, a més d'uns episodis difosos per la cadena BBC.

L'ILLUSTRADOR

Ferran Boscà (Alzira, 1959), pintor i il·lustrador, ha realitzat exposicions en diverses ciutats del País Valencià. És conegut, sobretot, com a il·lustrador de llibres, entre els quals cal destacar *El cavaller de la carreta*, *L'escarabat d'or*, *Un segrest per tot el morro*, *Enriqueta i els cocodrils* i *Tereseta, la bruixeta*.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura ha de ser una tasca lúdica, atractiva i interessant, i no una excusa per a treballar altres tipus de matèries i objectius. Per tant, no s'ha d'abusar dels treballs complementaris obligats.

La nostra col·lecció, en atenció a aquest principi, s'ha decidit per no incloure en els seus llibres cap proposta de treball. No obstant això, s'ha de reconèixer que la lectura d'un llibre pot funcionar també com a punt de partida i bloc temàtic d'un conjunt d'activitats que no són ja pròpies de l'acte lector, però que el potencien i l'enquaden en un marc significatiu més ampli.

Aquest tipus d'activitats s'haurien de realitzar només en cas d'utilització pedagògica conjunta del llibre per part d'un grup d'alumnes, però no haurien de ser mai una excusa per a treballs individuals amb la finalitat de controlar i d'avaluar el grau de comprensió lectora aconseguit per l'alumne o l'alumna.

Les activitats a realitzar, per altra part, no haurien de ser pesades ni avorrides. Poden ser, i han de ser, divertides.

des i estimulants. Això significa també que s'han de confeccionar tenint en compte els objectius educatius i les capacitats de l'alumnat a qui s'adrecen.

Per això mateix, és important potenciar no sols la pràctica i l'adquisició de continguts conceptuals, sinó també de procediments d'aprenentatge, com la tècnica del subratllat o la confecció de fitxes. En les nostres propostes de treball hi ha sempre un model de fitxa de lectura. Pel que fa al subratllat, seria convenient acostumar els alumnes a practicar-lo en aquelles paraules de significat desconegut per tal que el puguem preguntar. Però, fer-los buscar totes les paraules desconegudes en el diccionari els podria resultar una tasca ben poc gratificant.

La motivació és un factor important per a un bon aprenentatge i és necessari que aquesta funcione en tot moment. Per això, les activitats han d'estar relacionades i no plantejar-les mai com a treballs aïllats.

La lectura d'*El millor cap de setmana de Jonny Briggs* ens pot servir de motivació per a realitzar tota una sèrie d'activitats, tant d'estudi i anàlisi de l'obra com de caràcter més complementari i lúdic. És per això que, en la nostra proposta didàctica, us suggerim una sèrie de treballs que us poden ajudar a inserir la lectura del llibre en un marc de treball més atractiu.,

El plaer de la lectura va molt sovint associat al plaer de l'escriptura i això fa que qualsevol treball en aquest sentit potencie també la primera. No s'ha de considerar, en conseqüència, l'activitat del taller d'escriptura com una tasca aïllada. És convenient que la professora o el professor aprofite els textos del seu alumnat per a la confecció de llibres propis o per a la realització de la revista escolar. D'aquesta manera estimularà un dels objectius actitudinals de l'educació: apreciar la qualitat dels propis textos amb especial cura de la presentació clara i de l'ordenació de les idees.

Els treballs d'informació, generalment en equip, han

de tenir l'objectiu d'utilitzar la lectura com a font d'aprenentatge, però també serveixen per a incloure hàbits procedimentals. Intentarem que els nostres alumnes s'acostumen a presentar correctament el resultat de la seua investigació.

Els treballs que realitzen tindran necessàriament:

— Una portada amb el títol de la investigació i el nom dels autors i les autores com a mínim.

— Unes pàgines centrals ben estructurades amb diversos apartats i fotografies o il·lustracions.

— Una relació final de la bibliografia utilitzada i de les fonts consultades.

El debat és una altra tècnica d'aprenentatge interessant, però si no s'organitza bé pot resultar prou desaprovechada. És convenient que els debats es preparen abans i que s'especifiquen concretament quins són els punts a tractar i quines, les possibilitats que ofereix el tema.

Com a docents sentim, molt sovint, la necessitat d'avaluar o de comprovar si en realitat s'ha fet o no la lectura del llibre. Això és lícit, però no s'ha de caure en la realització de controls. Es pot avaluar perfectament el grau de lectura d'un llibre d'una altra manera. Per exemple, amb la realització de jocs. L'elaboració de telegrams misteriosos i de jeroglífics, a més de ser una activitat divertida, obliga els nostres alumnes a conèixer i recordar com a mínim l'argument de la novella.

Finalment, la realització d'activitats de creació artística pot servir-nos com a punt culminant de tota una programació ben ideada i treballada. En el cas concret de la present proposta de treball, suggerim la realització d'un concurs o exposició de fotografia. Serà aquesta una manera d'exterioritzar i de donar a conèixer tot un seguit d'activitats que s'iniciaren amb la lectura d'un llibre i que, pel seu caràcter participatiu i lúdic, ajudaran a veure la lectura com una manifestació comunicativa i interessant.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen les presents *propostes*.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTORA:

ILLUSTRADOR:

EDICIONS BROMERA

COLLECCIÓ: Núm.:

1. Personatges principals i secundaris.

.....
.....
.....

2. Tema. ¿De què tracta?

.....
.....
.....

3. Raons per les quals la seua lectura t'ha interessat especialment o t'ha desagradat.

.....
.....
.....
.....

4. Raons per les quals recomanes o desaconselles la seua lectura.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. L'ESTRUCTURA

Narrar es contar successos, accions, coses que passen. Això és evident. Però l'autor ens pot contar aquests fets de forma lineal, és a dir, segons van succeint en el temps, o de forma fragmentària. Les narracions lineals s'estructuren de forma clàssica, amb un inici o introducció, una part central o nuc on es desenrotlla el fil argumental de la història i un desenllaç final. Les narracions fragmentàries, per contra, trenquen la successió lineal dels fets i alternen plans temporals i espacials no consecutius.

Tenint en compte aquesta explicació i l'ajuda de la mestra o del mestre, contesta les preguntes següents:

1.1. ¿Com definiries l'estructura de l'obra *El millor cap de setmana de Jonny Briggs*? ¿És una narració lineal o fragmentària? Raona la teua resposta.

1.2. Si creus que l'estructuració de la narració és lineal, fes un breu resum de la història. Segueix, si vols, l'ordre de les següents preguntes:

—¿Què prepara la família de Jonny Briggs?

—¿Què li passa, al nostre protagonista, quan va a la carnisseria i compra unes llonganisses?

—¿Aconseguix el gos famolenc menjar-se els pastissos de carn que ha fet Sandra?

—¿Què passa en el tren?

—¿Quan arriben a Whitby, què fan Jonny i el seu germà Humph per desfer-se del gos?

—¿Ho aconsegueixen?

—¿Què li passa, a Jonny Briggs, quan és a la platja amb la seua amiga Pam?

—Quan tornen del cap de setmana, ¿què fan, finalment, amb el gos?

1.3. Tenint en compte el resum que has fet, ¿quin capítol de l'obra formaria part de l'inici o la introducció?

3.4. Tin en compte les respostes anteriors i contesta la pregunta següent: ¿com definiries l'obra que has llegit: històrica, realista, fantàstica, de ciència-ficció o d'aventures? Raona la teua resposta.

4. L'ESTIL

4.1. ¿Com definiries l'estil que utilitza el narrador d'aquesta obra? Tria, de la següent llista d'adjectius, aquells que consideres més adequats o encertats:

senzill, poètic, col·loquial, barroc, descriptiu,
sentimental, àgil, humorístic, pausat

4.2. En aquesta novella podreu trobar moltes comparacions i frases fetes com les següents:

—Sa mare li va cantar les quaranta.

—Feia cara de pomes agres.

—Es trobava tan content que li hauria agradat fer volantins.

—Començà a xarrar com una cotorra.

—Suant tinta.

—Va descobrir una cosa que li va fer un nus a la boca de l'estómac.

Explica el seu significat i busca altres expressions.

4.3. ¿Què creus que intenta el narrador o la narradora amb la utilització d'aquestes comparacions i frases fetes? ¿Intenta aconseguir un llenguatge juvenil, àgil i divertit? ¿Creus que el llenguatge que utilitza s'assembla al teu? ¿Quines semblances i quines diferències trobes? Raona les teues respostes.

1.4. ¿A partir de quin succés o capítol començaria la part central o nuc de la narració?

1.5. ¿A partir d'on s'iniciaria el desenllaç?

2. EL NARRADOR

El narrador és la persona que ens conta la història; no l'hem de confondre amb l'autora o l'autor. Quan el narrador o la narradora és una persona desconeguda, es diu que la narració està escrita en tercera persona. Però, quan el narrador o la narradora és un personatge més de la història i ens la conta, sol fer-ho utilitzant els verbs en primera persona.

Partint d'aquesta explicació, contesta les següents preguntes:

2.1. ¿El narrador o la narradora d'aquesta història és una persona desconeguda o un personatge de la narració?

2.2. ¿Com està escrit el llibre *El millor cap de setmana de Jonny Briggs*, en primera o en tercera persona?

2.3. ¿El narrador o la narradora d'aquesta obra conta només allò que veu o és un narrador omniscient d'aquells que ho saben tot, fins i tot allò que pensen els personatges?

L'AMBIENTACIÓ DE LA NOVEL·LA

3.1. ¿En quin país es troba ambientada la història d'aquesta novel·la? Busca en algun llibre o en alguna enciclopèdia informació sobre aquest país. Pots fer-ho en equip.

3.2. ¿Amb l'ajuda de la informació anterior i la lectura del llibre, podries assenyalar algunes diferències de costums i de cultura existents entre el país de Jonny Briggs i el teu?

3.3. ¿En quina època transcorre la història, en època actual, en una de passada o en una futura?

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. TALLER D'ESCRITURA

Escriu una narració amb un plantejament inicial paregut a la que has llegit. Imagina que un bon dia comença a seguir-te un animal. Per exemple: una cabra, una gallina, un ase o una granota.

¿Què creus que et podria passar? ¿Com reaccionaries?

Escriu la història en el teu quadern o en fulls. Pensa que en tota bona narració cal que hi haja descripcions d'ambients i de personatges, com també diàlegs interessants i àgils.

2. BUSQUEM INFORMACIÓ

2.1. Amb l'ajuda de la mestra o el mestre, busca informació en enciclopèdies i llibres sobre la llengua anglesa i la seua literatura. Presta, si és possible, especial atenció a la literatura dels autors i de les autores que escriuen per a gent jove.

2.2. Informa't i realitza, en equip, un treball sobre els animals domèstics en general i sobre els gossos en particular. ¿Quines atencions necessiten? ¿Quins problemes plantegen els animals que viuen en companyia de les persones? ¿Com hem d'actuar amb ells?, etc.

Per a realitzar aquest treball, podeu demanar informació en l'ajuntament de la vostra ciutat o poble sobre la problemàtica dels animals abandonats i les mesures que s'hi adopten. També podeu escriure cartes per demanar informació a la Societat Protectora d'Animals o a altres entitats i organismes sobre el tractament que reben els animals domèstics per part dels humans.

3. DEBAT

El millor cap de setmana de Jonny Briggs ens pot fer reflexionar sobre dos temes ben distints. Tots dos ens serviran per a organitzar dos debats interessants:

3.1. ¿Com ens portem els humans amb els animals? ¿Per què hi ha animals abandonats? ¿Què s'hi pot fer, amb ells? Naturalment, tota la informació que hem buscat en l'activitat 2.1. ens ajudarà a fer un debat molt més ric i instructiu.

3.2. ¿Els nostres pares ens comprenen realment? ¿Us sentiu identificats amb la problemàtica de la incomprensió familiar del protagonista?

4. JOCS

4.1. El telegrama misteriós.

El telegrama misteriós està format per paraules que en apariència no tenen sentit, però si saps triar una lletra de cada paraula (per exemple: la primera, la segona o la tercera de cadascuna), se'n formarà una amb un sentit per a tu.

Ací en tens un de ben fàcil. Desxifra'l i hi trobaràs el nom d'un personatge de l'obra.

TELEGRAMA

ARA VENEN ABELLES VOLADORES

I

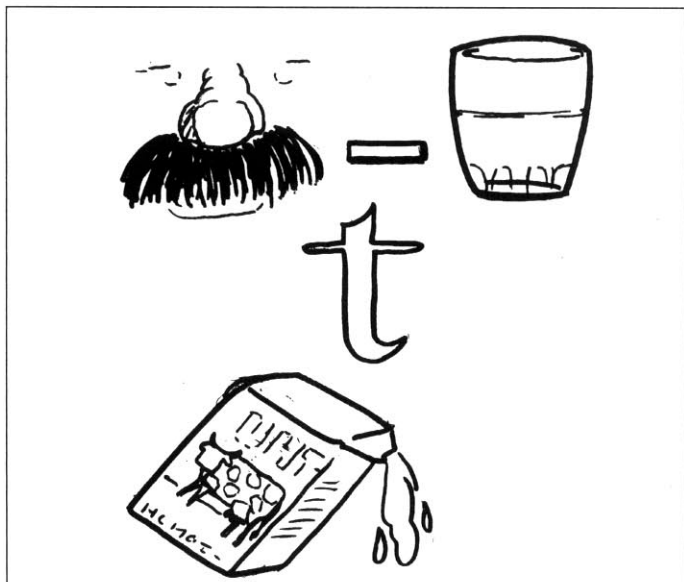
AMIGUES ABRAÇADES PORTEN

ORIGINALS CISTELLES

Stop

4.2. El jeroglífic.

¿Què demana el revisor a la família Briggs pel gos? Resol el jeroglífic i ho sabràs.

4.3. Segueix els exemples proposats i inventa més telegrams misteriosos i jeroglífics relacionats amb el llibre *El millor cap de setmana de Jonny Briggs*. Podràs, així, jugar amb totes les teues amigues i amics.

5. CREACIÓ ARTÍSTICA

Organitza amb l'ajuda del teu mestre o mestra un concurs o una exposició fotogràfica sobre el tema dels animals domèstics.

Si treballeu tot el grup, podeu fer una cosa ben bonica. No heu d'oblidar mai que l'escola ha de ser un centre d'activitat cultural, per això, intentareu que la vostra exposició siga visitada pels companys de les altres classes i pels pares. Feu un programa de mà per anunciar-la i un catàleg de les obres exposades.